

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Iudicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvum Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

58 Parsimoniam præcipere seu prodigalitem & luxum castigare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

BONI MAGISTRATVS.

cide, tutiores erant, quando senum canos pre-
fissent, quam si ad Aras Templorum confugif-
sent *Rede M. Aurelius Imp. epist. ad Claud.* O in-
felices senes, qui in vitijs inueterarunt: damno-
fior enim ignis in domo antiqua est, quam noua;
nec tam noxium est vulnus recens, quam gan-
grena putris. 2. Cum *Alexander Magnus* hyeme
duceret exercitum, assidens igni, recognoscere
prætereuntes copias cœpit, cumque videret se-
nem quendam horrentem frigore, & ad ignem
stantem, confidere loco suo iulfit. *Curtius.*

SIGNVM LVIII.

PRODICALITATEM, ET LVXVM *Passionis*
castigare, & reprehendere: sumptum, *precipere.*
qui in alimenta fit, coercere.

Tiberius *Cesar* prodigos vel Senatu mouit,
vel loco cedere coëgit. *Sueton.*

1. *Claudius Imp.* nimias delicias sustulit, latis *Leges sunt*
legibus, quæ ad eam rem spectare videbantur: *ptuarias*
canponas, in quibus Romani compotare sole-
bant, euerit, &c. *Xiphilinus.*

2. Certè haud ita liberalitatis fores sunt rese-
randæ, vt pateant omnibus: non enim est arbor
liberalis, cui omnes fructus ventus eripit: nec
homo liberalis, cui vanitas omnia aufert. Hinc
Democritus dicebat ad hominem malè liberalè,
& multa temerè profundètem: *Malè pereas: quia*
Gratias virgines meretrices effecisti. Idcirco pru-
denter egregius ille Doctor *Thomas Bricotus*, Fa-
cultatis Theolog. Parisiens. quondam Decanus,
dice-

dicebat: *Franciscum I. Gallia Regem*, Instar D. Francisci, quasi Stigmata in manibus gerere, cum manibus, velut ijs terebratis, continere nihil posset: multa namque subditis indulgebat, multa largiebatur, multa etiam (sed in tempore) profundeabat: atque ideo circumspectus ille Doctor, è re nata (in solempni eius inauguratione) admonerat Regem, nequaquam expedire, ipsum manus semper vsquequaque habere perfossas & patulas; sed interdum opus esse, cauas manus obstruere, suisque & donationibus, & expensis, & sumptibus modum adhibere: cetero quin fore aliquando, vt in suo Regno multo plures in paupertatem adduceret, quàm fecerat olim D. Franciscus in Orbe Christiano; non quidem spontaneam, vt ille; sed inuoluntariam, & exosam. *Luc. Mich. in Anat. Corp. Pol.* Vide locum de AErarij conseruatione, & de Frugalitate.

4. *De Alexandro Seuero Imp.* Lamprid. ait: *Deus nunquam transit, quin aliquid mansuetum, civile, pium faceret; sed ita, vt AErarium non euerteret.* (Liberalitatè viribus AErarij metiebatur.)

5. Vtinam beneficiariorum nomina Rationaria Imperij, seu Tabulis donationum mandarentur, sancita lege, vt aliquid flagitaturi, ante exprimat, quid quantumque à Principe, vel antecessore acceperint. Sic quia *Nero* immensas pecunias effuderat, *Galba*, eius successor, cum rei nummaria indigus esset, singulos beneficiarios appellari iussit, decima parte liberalitatis apud quemque relicta: iustissimum enim fuit, ait *Tac.* hyst. hoc inde repeti, vnde inopia causa erat.

6. *Caligula*, ob sumptus citra modum factos, non habuit vnde filiam dotaret, cum ante super
imman-

immosos aureorum aceruos, patentissimo loco diffusos, nudis pedibus spatari, totoq; corpore, grunnientiũ instar, volutare sese solitus fuisset. † *Sueton.*

7. *Claudius Cæsar* immensas donationes, quas nullo iure aut causa fecerat *Caligula*, retractavit. *Dio lib. 60.*

8. Cũ *Carolus VI. Gallia Rex* plus iusto liberalis esset, & nulla profundendæ pecuniæ ratio illi inesset, tandem reddentibus rationibus *Fisci* & pecuniæ publicæ quæstoribus, hæc verba (dissimulante *Carolo*) margini notabant: Nimis accepit, recuperetur. *Gaguinus lib. 9.*

9. Effusio dissoluit, & abligurit opes, & nullis honesti ac moderationis habenis retinetur. Et dũ quidã, cupidi splendoris ac gloriæ, profundunt suas opes, ad rapiendi & auferendi iniuriã perueniunt, vt ad largiendũ copiæ suppetat. (*Cic. 1. de offic.*) Cũ enim dãdo egere cœperint, alienis bonis manũ inferre coguntur, nec tanta studia assequuntur eorũ, quanta odia eorũ, quibus ademerint. (*Cic. 2. de Offic.*) Cũ necessaria requiruntur, thesauri vacui sunt, & inanes; (*Iouius l. 14.*) perueniunt ad exactiones nimias, proscriptiones etiã interdũ bonorũ virorũ: quia Principẽ prodigũ egestas sequitur, egestatem extrema tyrannis excipit. Quin & in proximos prodigi iniuriosi sunt, quia quas copias his suppeditari ac relinqui æquius est, eas ad alienos transferunt. (*Cic. 1. de Offic.*)

10. Prædicantur, qui ea mensura facultates suas fundunt, vt non debeant postea lacunam eo factam pecuniam subditorum explere. *Theodoricius Gothorum Rex* ait, apud *Calliod. 7. Var. epistol. 17.* Munificentiam nostram nulli volumus

existare damnosam, ne, quod alteri tribuitur, alterius dispendijs applicetur. Contra dura *Xerxes* delicijs & profusione delectatur, amplissimo Regno dedit ruinam. *Val. 9. cap. 1. Cic. 5. Tus.*

11. *Nero* perditæ fuit luxuria: postquam autem fuit exhaustus & egens, ad rapinas & extorsiones animum adiecit, nulli parcens, nec hominibus, nec Deorum. Templis enim compluribus dona detraxit, & simulachra ex auro vel argento fabricata conflavit. Hinc hostis à Senatu iudicatus, & tandem ab omnibus destitutus est. *Sueton. cap. 30.*

12. Vbi *Domitianus* varijs operum ac munerum impensis exhaustus fuit, nihil pensi habuit, quam prædaretur omni modo bona viuorum & mortuorum vsquequaque, &c.

13. *D. Ludouicus* animaduertens, quantas immoderatus luxus Principi & Reip. procuraret calamitates, filium iam moriens hortabatur, ut suscepta mox administratione, domestica impensæ curam sedulo adhiberet, eamque rationis lege moderaretur. *Gaguin. lib. 7.* Luxuria enim & prodigientia omnem statum Reip. subuertunt, atque depopulantur. Exemplo sint Athenæ, & Roma. Nam quæ vrbs voluptati plurimum tribuit, imperium maximum amisit: quæ labore delectata est, occupauit. Et illa libertatem tueri non valuit, hæc etiam donare potuit. *Val. lib. 4. cap. 3.*

14. Incredibile dictu est, quantum animi subditorum abalienentur, cum vident Magistratum nepotinis conuiuiorum sumptibus Fisco abutentem, ac publicum commodum luxui & abdomini suo postponentem. Vide de *Aerario. C. Colligulam* bacchantem atque lasciuientem familiares ad mor-

ad mortem compulerant. *Vitellius* (helluo) interceptus à suis, veste discissa, seminudus tractus est in forum, religatis post terga manibus, iniecto seruicibus laqueo, reducta coma à capite, ceu noxij solent, quibusdam stercore & coeno incessantibus, alijs patinarium vociferantibus, tandem apud Gemonias minutissimis ictibus excarnificatus, atque confectus est, & inde ynco tractus in Tiberim. *Sueton. cap. 17.*

¶ Interest Reip. ne quis etiam priuatus re sua malè utatur. Hinc boni Magistratus non libenter permittunt ciuibus, (nisi cum extrema fortuna conflictantibus,) vt auita patrimonialia, (auitas hereditates,) vendant, (& quasi euomant.) *Arist. 2. Pol. cap. 5. 1.* Ne beneficium à parentibus accepti contempentes, sint ingrati. Vt enim Rex, accepto auro (vel Regno) prodit patriam, si vendat: ita ciuis spernit patrem, qui patrimonium suum nundinatur. 2. quia hinc nascitur minor dilectio ciuitatis, cum antiquitatis monumenta delentur, cum maiorum nomina posterorum ingratitude obliterantur, cum vetustissimarum familiarum vexilla & quasi Insignia ruunt, ac deiiciuntur.

SIGNVM LIX.

PRUDENTIAM, SEV RERVM AGENDARVM, OMITTENDARVMVE NOTITIAM, & VIRTUTUM DIRECTRICEM & AURIGAM à Deo petere, ab eaq; armatum esse. *Prudenciam esse.*

¶ Prudentia est propria virtus Magistratum: quia Magistratus est oculus ciuitatis; ideoque,